

NOT

SEE IT
FILM IT
CHANGE IT

GÖRÜŞMELER İÇİN NOTLAR

OLUP BİTENİ KAYDETMEK HER ZAMAN GÜVENLİ OLMAYABİLİR: GÜVENDE OLUN. ETİK OLUN. ETKİN OLUN.

1. RİSKİ HESAPLAYIN

Görüşeceğiniz kişinin, kendinizin ve yakın çevrenizin güvende olduğundan emin olun. Görüşme sırasında kimliklerinizi gizlemeniz gerekip gerekmediğine karar verin. Karar verirken görüşmenin yayınlanabileceği ve yayılabileceği kanalları ve oluşabilecek güvenlik tehditlerini hesaba katın.

2. TANINMASINI ENGELLEYİN

Görüşmeye başlamadan önce çekilecek videonun nerede ve ne amaçla kullanılacağını açık ve anlaşılır şekilde aktardığınızdan emin olun. Görüşme sırasında konuşanın kimliğini gizlemek için çeşitli yollar kullanılabilir. Örneğin konuşmacının yalnızca ellerini göstermek, yüzünü bir eşarp ile örtmek ya da netlik ayarını tanınmayacağı denli bozmak mümkün. İnsanların yalnızca yüzlerinden tanınmadığını da hatırlayın; yara izleri ya da dövmele de tanıtıcı olabilir. Bunları göstermekten de kaçınin.

ELLERİ ÇEKİN

YÜZÜ ÖRTÜN

NETLİĞİ BOZUN

3. SORULARINIZI HAZIRLAYIN

Görüşeceğiniz kişi hakkında bilgi toplayın. İhtiyacınız olan yanıtları alabilmek için dersinizi iyi çalışın ve soruları önceden hazırlayın. Açık uçlu sorular sorun; "evet", "hayır" şeklinde yanıtlanabilecek sorular sormayın. "Neden," "nasıl" ya da "açıklar mısınız?" diye başlayan sorularla ayrıntılı yanıtları yöreklendirin.

4. DOĞRU MEKÂNI SEÇİN

Görüşmeyi güvende ve rahat olacağınız bir yerde yapın. Sessiz bir mekân olsun. Hem kendiniz, hem görüştüğünüz kişi, hem de izleyici için dikkat dağıtıcı olan unsurlardan kaçınin. Tekerlekli ya da kaykılan, kısacası hareketli sandalyeler kullanmayın. Arka planda kalabalık edecek nesnelere karenden çıkartın. Bulduğunuz mekânın bilinmesinden kaçınmak gerektiğini düşünüyorsanız tanımlayıcı unsurları göstermemeye dikkat edin.

5. SES

Kötü ses iyi görüntüyü kullanılmaz hale getirir. Kameranın kaydettiği sesi net duymak için iyi bir kulaklık kullanın. Kayıt yaptığınız mekânda eksiltebileceğiniz tüm sesleri eksiltin. Pervaneleri ve elektrikli aletleri, bilgisayarları, klimaları kapatın ya da en aza indirin. Tüm cep telefonlarını kapatın. Titreşen telefonlar da ses kaydını etkiler; siz en iyisi kapatın. Mümkün olduğu durumlarda hep harici mikrofon kullanın.

6. NİTELİKLİ AYDINLATMA

Doğal ya da yapay ışık kaynağı kaydedilene doğru ve kaydedenin arkasında olmalıdır. Kameranın gördüğü alandaki gölgelere, özellikle de kendi gölgenize (insan ve ekipman) dikkat edin. Bunları mümkün olduğunca karenin dışında bırakın. Değişken havalarda bulut geçişleri ve güneş parlamasına dikkat edin.

7. KAMERAYI SABİTLEYİN

Tercihen kamerayı bir ayak üzerinde kullanın. Üçayak kurmanın zor ya da imkansız olduğu durumlarda doğru yükseklikte sağlam bir sabit yüzey de işinizi görür. Kamerayı elde kullanmak zorunda kalırsanız kamerayı tutan kolunuzu gövdenize yaslayın ve uzun süre yorulmadan durabileceğiniz rahat bir pozisyon alın; mümkünse bir yere yaslanın. Kaçınılmaz olmadıkça, özellikle de konuşma sürüyorsa kamera hareketi ve zoom yapmayın.

8. ÇERÇEVENİZİ BULUN

Kamera konusunun, yani görüşme yaptığınız kişinin, göz hizasında bakmalıdır; tepeden ya da aşağıdan bakmayın. Konuşan kişi karede göğsünden başının tepesine kadar görünsün. Baş boşluğu çerçevenin en tepesinde olur ve karenin başı kesmesini engeller. Çekim ölçeği daraldıkça (konuya yaklaşıldıkça) baş boşluğu yok olur ama örneğin çene asla çerçevenin dışına çıkmaz. Bakış boşluğu konunun burnunun baktığı yerde olur. Konuya ne kadar yaklaşırsanız yaklaşın bir miktar bakış boşluğu kalması gerekir. Konuyu bu şekilde çerçevenin biraz sağına ya da soluna yerleştirmek daha temiz bir görüntü sağlar. Çerçevenin tam ortasında duran bir yüz alışıldık değildir.

DOĞRU GÖĞÜS PLAN

YANLIŞ YAKIN PLAN

DOĞRU YAKIN PLAN

9. RIZA ALIN

Buna teknik olarak “bilgilendirilmiş onam almak” da denir. Kaydedeceğiniz kişiye açık ve anlaşılır şekilde videonun amacını, nasıl kullanılacağını ve paylaşılacağını, kimlerin görüp izleyebileceğini anlatın. Size videonun nasıl kullanılacağını kendi sözcükleriyle, anladıkları şekilde anlatmalarını isteyin. Bu anlatıyı kaydederek rızanın belgelenmesini sağlamak pratik bir yöntemdir. Görüşeceğiniz kişi kimliğinin gizlenmesini talep edebilir ya da görüşmeden vaz geçebilir.

10. TANIŞMA

Görüşeceğiniz kişinin kaydın başında adını açık ve anlaşılır bir şekilde söylemesini isteyin. Ayrıca nasıl tanımlanmak istediklerini (örneğin, doktor, akademisyen, ev kadını, görgü tanığı gibi) de sorabilirsiniz. Görüşeceğiniz kişi güvenlik nedeniyle adını kullanmak istemezse görüşme boyunca ona hitap edeceğiniz bir takma ad kullanmayı düşünebilirsiniz.

11. GÖRÜŞME SÜRERKEN

Etkin bir dinleyici olun. Gerekliğinde sorularınızı yeni sözcüklerle sorun. Görüştüğünüz kişiyi mümkün olduğu kadar tam cümlelerle yanıtlamaya teşvik edin. Soruyu, yanıtın içinde yinelemesini isteyin ama bunun her zaman mümkün olmayacağını da kabul edin. Sessizlikten rahatsız olmayın. Karşınızdaki kişinin anlamaya ve düşünmeye, bazen söylediği şeyleri sindirmeye ihtiyacı olacaktır. En tempolu zamanda bile, yanıtın ardından, soracağınız sorudan önce üç saniye bekleyin. Bu boşluğa kurguda ihtiyacınız olacak.

12. KONUŞMASINA İZİN VERİN

Görüştüğünüz kişinin yanıt verdiği sırada sözünü kesmenizi haklı çıkaracak pek bir şey olamaz. Sözünü kesmeyin. Dinlediğinizi göstermek için sesli ya da sözlü olmayan tepkiler verin. “Evet” ya da “hıhı” demek yerine başınızı sallayın, mimik yapın. Görüşme sonunda, konuşulan konu üzerine eklemek istediği bir şey olup olmadığını sorun.

13. DİĞER AÇIDAN BAKIN

Destekleyici çekimler bağlamı yaratmaya ya da geliştirmeye yardımcı olur. Mümkünse ve herkes için güvenliyse görüştüğünüz kişinin günlük hayatına ait çekimler yapın; onu ailesi ve dostları arasında, iş ortamında ya da çarşıda görüntüleyin. Görüşmede değinilen konular ve mekânları yansıtan kayıtlar alın.